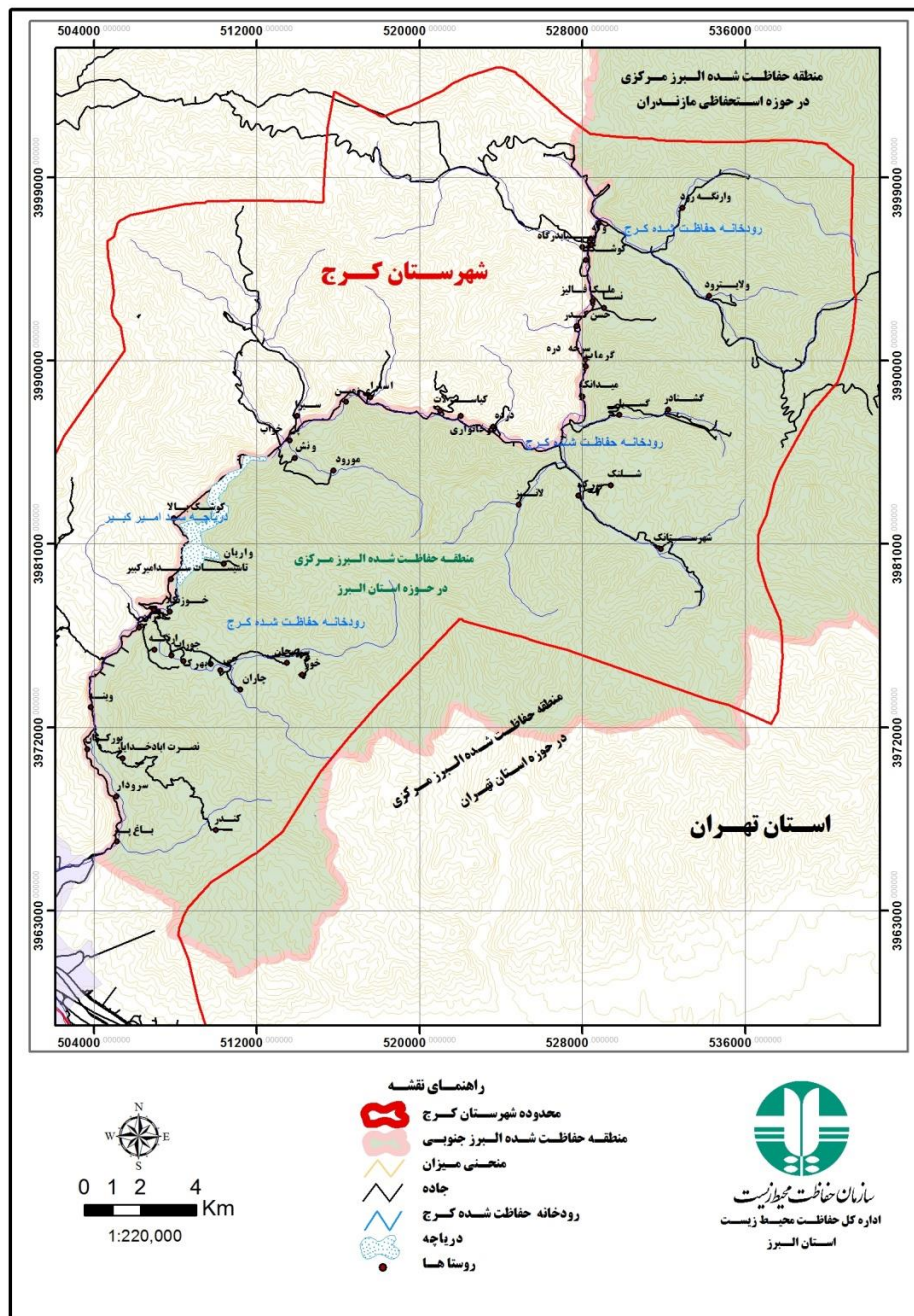

معرفی منطقه حفاظت شده البرز مرکزی

(اطلاعات ارائه شده صرفاً شامل اطلاعات منطقه در حوزه استان البرز می باشد)

تاریخچه حفاظتی: منطقه حفاظت شده البرز مرکزی طی مصوبه شماره ۱ شورای عالی شکاربانی و نظارت بر صید، در سال ۱۳۴۶ بعنوان اندوختگاه مهم تحت حفاظت قرار گرفته است.

موقعیت منطقه: این منطقه در سه استان مازندران، تهران و البرز واقع شده است.

وسعت کل: مساحت منطقه حدود ۳۹۸۰۰۰ هکتار بوده و از این میزان حدود ۷۴ درصد در استان مازندران، ۱۰ درصد در استان تهران و حدود ۱۶ درصد در استان البرز واقع گردیده است.

موقعیت منطقه در استان البرز: بخش جنوبی ارتفاعات البرز مرکزی در دو استان تهران و البرز واقع شده است بخشی از منطقه البرز مرکزی که در شرق استان البرز واقع شده قسمتهایی از شمال شرق شهرستان کرج را بخود اختصاص داده است و از غرب در امتداد جاده چالوس از بیلقان تا ارتفاعات کندوان و از شمال و شرق به مرز سیاسی دو استان محدود می گردد.

وسعت در استان البرز: این منطقه در استان البرز حدود ۶۴۰۰۰ هکتار و در شهرستان کرج واقع شده و حدود ۱۲ درصد وسعت استان را بخود اختصاص داده است.

ارتفاع: بیشترین ارتفاع منطقه تقریباً ۴۰۰۰ متر در ارتفاعات خر سرک قرار دارد و کمترین ارتفاع در محدوده پورکان در حدود ۱۳۵۰ متر و اختلاف ارتفاع در منطقه ۲۶۰۰ متر و میانگین ارتفاع حدود ۲۶۵۰ متر می باشد. ۸۷ درصد از وسعت منطقه در ارتفاع بیش از ۲۰۰۰ متر می باشد.

آبادیها، راههای ارتباطی و استقرار واحدهای خدماتی موجود: ۴۶ روستا و یک شهر (آسارا) در منطقه استقرار داشته که از طریق پر ترددترین جاده کشور (محور کرج به چالوس) به انضمام راههای روستایی موجود بطول تقریبی ۲۰۰ کیلومتر در منطقه با یکدیگر ارتباط دارند. بعلاوه می توان از فعالیت بیش از ۱۲۰ واحد خدماتی، تولیدی و صنوف کارگاهی که عموماً در قالب خدمات گردشگری شامل رستوران، چلوکبابی، قهوه خانه، باغ خانوادگی، باغ رستوران، مجتمع تفریحی توریستی، هتل، و مراکز تولیدی و همچنین پیست اسکی، مراکز نظامی و انتظامی مراکز بهداشتی و درمانی، پمپ بنزین، هلال احمر، آتش نشانی و... فعال می باشند نام برد.

امکانات حفاظتی: منطقه دارای ۴ پاسگاه محیط بانی فعال و یک واحد پست موقت کوهستانی سوتک می باشد

منابع مهم آبی: حدود ۷۵ کیلومتر از رودخانه حفاظت شده در امتداد مرز غربی منطقه از شمال به جنوب در جریان بوده و سد امیر کبیر به عنوان یکی از منابع تامین کننده آب شرب در منطقه حائز اهمیت فراوان می باشد. رودخانه کرج یکی از رودخانه های حفاظت کشور می باشد

گونه های جانوری مهم در منطقه:

مهمترین گونه های پستاندار که در منطقه زیست دارند شامل قوچ و میش، کل و بز، خرس قهوه ای، پلنگ، سیاه گوش، گرگ و گراز می باشند. در بررسی ها تاکنون ۳۸ گونه از ۱۵ خانواده متعلق به ۶ راسته در منطقه البرز جنوبی شناسایی شد.

بر اساس مطالعات انجام گرفته ۱۰۳ گونه پرنده از ۳۸ خانواده در منطقه وجود دارد که حدود ۲۰ درصد پرندهگان کشور را شامل می شود. زیستگاه های آبی منطقه (رودخانه کرج، سد تنظیمی و سد امیر کبیر) همواره میزبان گونه های مختلفی از پرندهگان کنار آبی و آبی می باشد. عقاب طلایی (نماد زیست محیطی استان)، دلیجه، سارگپه، کبک، کبک دری از پرندهگان شاخص در منطقه بشمار می روند. خزندگان در سه راسته لاک پشتها، مارمولکها و سوسمارها و مارها قابل شناسایی می باشند. انواع افعی و مار مانند افعی البرزی، افعی قفقازی، افعی دماوندی، آگامای قفقازی از مهمترین زیستمدان خزنده در منطقه البرز جنوبی بشمار میروند

بعلاوه از دوزیستان موجود در منطقه میتوان از سمندر ایرانی، قورباغه معمولی و درختی و وزغ سبز و همچنین از مهم ترین ماهیان شناسایی شده در منطقه که از ۸ گونه می باشند ماهی قزل آلا، خال قرمز و رنگین کمان را نام برد.

پوشش گیاهی:

نسبت وسیعی از منطقه را عرصه های مرتعی تشکیل میدهد در برخی محدوده ها پوشش بصورت درختی و درختچه ای بوده که شامل بنه، زالزالک، زرشک، دغدغک، بید، راناس، شیرخشت، بادام، نسترن وحشی، تنگرس، ریش بز، گردو، شن و گونه مقاوم ارس بطور دست کاشت و طبیعی می باشد. و بیشترین پراکنش گونه های درختی و درختچه ای در محدوده سیراچال، شهرستانک، آسارا، خور، دره رزکان، واریان و لانیز بچشم می خورد.

عناصر متشکله جوامع گیاهی بیشتر زیر سیطره دو گروه گیاهی متعلق به تیره های (گرامینه و پروانه آسایان) است و پس از آن تیره های کاسنی، نعناع، تیره میخک، کلاه میر حسن قرار می گیرند. از بین گونه های گیاهی موجود که بعضا واجد ارزشهای حفاظتی، زیبایی شناسی و دارویی و صنعتی هستند و برخی از آن ها از درجات حفاظتی بالایی در رده بندی IUCN قرار گرفته اند که می توان به گونه شاخص *Astragalus askius Bunge* (گون) اشاره کرد این گونه در نساء، دیزین و کرج پراکنش دارد و دارای درجه حفاظتی En (در معرض خطر) می باشد و گونه شاخص بادنجنویه دنیایی *Dracocephalum kotschy* Boiss از خانواده نعناع *Lamiaceae* که در شهرستانک و دیزین می روید و دارای درجه حفاظتی Vu (آسیب پذیر) است و یا گونه شاخص (غان یا توس) *Betula pendula Roth* از خانواده *Betulaceae* که به دلیل پراکنش محدود در ایران گونه ای نادر محسوب می شود و تنها رویشگاه آن دره شهرستانک در منطقه البرز جنوبی است.

وضعیت مطالعاتی منطقه:

منطقه مزبور در ۲ فاز توجیهی و تفصیلی مطالعه و در نهایت کاربری های پیشنهادی بر اساس توان اکولوژیکی منطقه در قالب زونبندی ارائه گردید.

جاذبه های طبیعی:

سراسر منطقه حفاظت شده البرز جنوبی و رودخانه حفاظت شده کرج را مناظر بسیار ویژه و بدیع فرا گرفته است که بواسطه راههای ارتباطی موجود در منطقه، بسیاری از آنها مورد توجه گردشگران قرار گرفته است. عمده ترین چشم اندازها و مناظر و مناطق مهم به قرار زیر می باشد:

- دریاچه سد امیر کبیر
- رودخانه کرج و سرشاخه های آن
- چشمه ها و آبشارها نظیر: آبشار خور ، آبشار هفت چشمه ، آبشار نمرک ، آبشار نوجان ، چشمه سفید سوتک
- غارها: یخ مراد در خارج و جوار منطقه، غار میدانک
- دره ها: در اکثر نقاط منطقه دره های بکر با مناظر زیبا وجود دارد
- منطقه سوتک در ارتفاعات وارنگه رود
- کوههای جیان در حوالی کندر
- مناطق روستایی شهرستانک ، خور سیجان ، دیزین ، ولایت رود ، وارنگه رود ، کندر ، واریان و....

جاذبه های ورزشی:

- صخره نوردی
- کوهنوردی
- اسکی روی چمن و برف ،
- قایقرانی در رودهای خروشان
- دوچرخه سواری در جاده های کوهستان
- جاذبه های طبیعی ، تاریخی - فرهنگی:**
- کاخ ناصرالدین شاه
- برج میدانک
- درخت کهنسال ارس شهرستانک